

Tudi Goehlert je pisal o Ogrski, tako l. 1886.: Die Entwicklung der Bevölkerung in den Ländern der ungarischen Krone seit hundert Jahren. Najprvo mora seveda razložiti teritorialne izpremembe, zaradi primerjanja, potem različne pripomočke za določevanje absolutnega števila, zlasti rim.-kat. škofijske šematizme; nato govori o konfesijah — nazadovanje grkov in napredovanje katolikov samo od 1829 do 1880 po 3⁰/₀ ogrskega prebivalstva, — mnogo zlasti o židih, nadalje o vzrokih malega prirastka, kot Schimmer in Schwicker, o posameznih komitatih in njihovih narodnostih, o gostoti prebivalstva itd.

veliko ljudi sploh ni navedlo, ker bi se bili pri tem morali seveda ozirati na okolico, ne pa na svoj materin jezik. Seveda velja to samo za druge narodnosti, za Nemce ne. Sploh je pa knjiga jako poučna.

Bertrand Auerbach je spisal v francoskem jeziku knjigo o avstrijskih narodnostih: Les races et les nationalités en Autriche-Hongrie, Paris 1898. Tudi on omenja najprvo teritorialne izpremembe, potem šele preide h glavni razpravi. V drugem odstavku, naslovljenem: Méthodes et résultats généraux des recensements ethniques en Autriche, poudarja važnost te stroke štetja v Avstriji in da smo malo pozno

IZBRUH ETNE: LAVA TEČE Z GORE PROTI KATANJI

O Židih v Bukovini nas pouči tudi študija Golekova v 15. letniku; leta 1807. je bilo tam šele 643 židovskih rodbin, 1821 že 1117 ali 6077 duš, to je 1·4⁰/₀ vsega prebivalstva, 1846 že 3·12⁰/₀, 1850 : 3·82, 1857 : 6·38!, 1869 : 9·32, 1880 pa kar 11·79⁰/₀! Od l. 1850.—1880. so se pomnožili za 12⁰/₀, prebivalstvo sploh pa samo za 1·67⁰/₀.

O štetjih leta 1890. in 1900. imamo uradno statistiko, veliko pa tudi posameznih razprav; tako dr. H. Rauchberg: Die Bevölkerung Österreichs auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1890, Wien 1895; zavzema se za določevanje materinega jezika, češ da občevalnega jezika

začeli: Plus qu'aucune autre, l'Autriche est intéressée au démembrément des nationalités. C'est assez tard que l'État songea à cette entreprise, après 1840.

Tudi Supan se peča z našimi razmerami; l. 1894. je izšla v „Petermanns Mitteilungen“ razprava: Die wichtigsten Ergebnisse der letzten ungarischen Volkszählung. Zaradi primerjanja omeni tudi letnico 1787; 1869.—1880. se mu zdi čas izrednega stagniranja, vzrok epidemije, finančne in gospodarske krize, kakor večkrat pri mladih državah. Prve dosti zanesljive podatke o narodnostih na Ogrskem imamo iz l. 1840., bazirajo na privatnih poizvedbah sta-